

Ketterät kaupunkiseudut ja demokratian dilemma

BEMINE: Beyond MALPE-coordination:
Integrative Envisioning

Tilan ja poliittisen toimijuuden tutkimusryhmä (SPARG)
Tampereen yliopisto, Johtamiskorkeakoulu

Prof. HTT **Jouni Häkli**
FT **Pia Bäcklund**
HTT **Kirsi Pauliina Kallio**
HTT **Olli Ruokolainen**

ACADEMY OF FINLAND

strategicRESEARCH

Asiantuntijatyöpaja 29.01.2018, Tampere

BEMINE-tutkimushanke (2016–2019) MALPE-koordinaatiosta integroivaan visiointiin

- Strategisen tutkimuksen neuvoston (SA) rahoittama konsortio
  - Aalto yliopisto (koordinaatio), Tampereen yliopisto, Jyväskylän yliopisto, University of Manchester, University of Newcastle, Norwegian University of Lifesciences, VTT, SYKE, Demos Helsinki, MAL-verkosto
- Konsortio tutkii maankäytön (M), asumisen (A), liikenteen (L), palvelujen (P) ja elinkeinojen (E) seudullista strategista yhteissuunnittelua ja kehittää siihen uusia työkaluja
- SPARG/BEMINE -ryhmä tutkii kansalaisosallistumisen paikkaa, merkitystä ja mahdollisuuksia nykyisissä ja kehittyvissä MALPE-käytännöissä

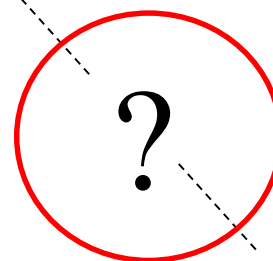
Kansalaisten osallistuminen

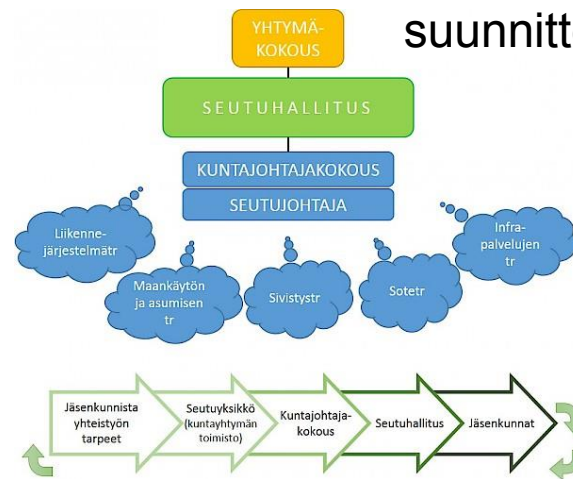
Osallistuminen, ja seudullinen MALPE suunnittelu

Maankäyttö- ja rakennuslaki (1999/132)

Kaava-järjestelmä

Strateginen MALPE suunnittelu

Strategisen ja lakisääteisen suunnittelun vuorovaikutus

Kaupunkiseudut, MALPE ja ketteryyden hyve

- Kaupunkiseutujen suunnitteluyhteistyö kuntarajat ylittävinä toiminnallisina kokonaisuuksina on lisääntynyt 2010-luvulla
- Myös valtiolta kannustimia yhteistyöhön (esim. MAL-sopimukset)
- Uusia notkeita prosesseja ja ketteriä toimintatapoja lakisääteisen suunnittelujärjestelmän rinnalle
- Miksi strategista ketteryyttä tarvitaan?
  - siiloutuneen hallinnon vaikeus tehdä yhteistyötä sektorirajojen yli
  - kuntien taipumus edistää omaa asiaansa sivuuttaen seudullisen kehityksen näkökohdat (osaoptimointi)
  - tarve tunnistaa ja ratkaista kaupunkiseutujen maankäyttöön, liikenteeseen, asumiseen ja palvelujen järjestämiseen liittyviä ongelmia kokonaisvaltaisesti nopeasti, joustavasti ja tulevaisuuden tarpeet huomioiden
  - tarve edesauttaa kaupunkiseudun toimijoiden yhteistyötä, luottamusta ja yhteisen kehityskuvan muodostamista
- MRL-uudistamisen lähtökohdat noteeraavat tarpeen

Demokratian kysymyksiä

- Strategisen seutusuunnittelun ketterä asiantuntijavetoisuus vs. päätöksenteon ja prosessien läpinäkyvyys
- Strategisen suunnittelun ja kaavajärjestelmän toimintatapojen suhde?
- Strateginen suunnittelu 'kehystää' perinteisiä kaavainstrumentteja ja maankäytön sopimusten sisältöjä – miten huolehditaan siitä että sen linjaukset muodostetaan demokraattisesti hyväksyttävällä tavalla?
- MRL kokonaisuudistus korostamassa kaupunkiseutuja strategisena suunnittelutasona - riittääkö esim. seudullisten linjausten hyväksyttäminen kuntien (tai maakunnan) päätöksenteossa?
- Seudullinen strateginen suunnitteluyhteistyö on vapaaehtoista, sitä eivät koske veloitteet osallistaa kansalaisia – menetetäänkö kaupunkiseutujen kehittämisessä voimavaroja, jos 'seudullista arkea' elävien kansalaisten näkemyksiä ja tietämystä ei hyödynnetä?

Ryhmätyöskentelyn teemat

- Tavoite: saada osallistujilta näkemyksiä omaan työkokemukseen ja työyhteisön toimintaan perustuen 1) seutuyhteistyöstä ja 2) kansalaisten näkemyksellisen tiedon sisällyttämisestä sen prosesseihin.
- Kysymyksiä on hyvä pohtia nykytilanteen kannalta, ja kiinnostavaa on pohtia teemoja myös MRL-uudistuksen kannalta.
- Toivomme käytännön esimerkkejä, jotka auttavat meitä tuottamaan käytäntöä palvelevaa tietoa.
- **Teema I:** Missä asioissa ja minkä tahojen kanssa seutuyhteistyö toimii hyvin omassa työssäsi / organisaatiossasi? Missä seutuyhteistyölle olisi tarvetta nykyistä enemmän? Myös sujuvuudelle/hankaluudelle tunnistettuja syitä voi tuoda esiin.
- **Teema II:** Mihin seudullisen suunnittelun ja/tai päätöksenteon käytäntöihin olisi mahdollista sisällyttää kansalaisten kokemustietoa ja näkemyksiä? Missä kysymyksissä/prosesseissa kansalaisia pitäisi voida kuulla paremmin?